

Gouden visa: hoe rijke witwassers zich een toegang kopen tot Europa

Date : 27 januari 2019

Wie als niet Europees burger in Bulgarije 1 miljoen euro investeert, wordt automatisch erkend als Europees inwoner en krijgt een Europees paspoort. Hetzelfde geldt voor wie in Cyprus vastgoed bezit en 2 miljoen euro investeert. Of voor wie in Malta vastgoed bezit en 650.000 euro betaalt aan een nationaal investeringsfonds. Het hoeft niet gezegd dat het vooral mensen zijn met malafide intenties die azen op deze merkwaardige uitzonderingsregels. Ze zetten de deur open voor import van misdaadgeld, witwassen, belastingontduiking en fraude. Maar ook 20 andere Europese lidstaten koppelen verblijfsvergunningen aan investeringen. Het hele Europees systeem van visa en verblijfsvergunningen is zo lek als een zeef, of toch voor wie geld heeft.

De Europese Commissie worstelt al langer met allerlei praktijken waarbij lidstaten Europese burgerrechten en verblijfsvergunningen “verkopen” aan niet EU-inwoners. Die uitzonderingsregels blijken vooral gekend te zijn bij vermogende inwoners uit China, India, Pakistan, Rusland, of Saudi-Arabië. De meeste van hen hebben liever niet dat er wordt gezocht naar de herkomst van hun geld. In een nieuw rapport waarschuwt de Commissie voor de band tussen criminaliteit en deze regelingen. Ze dringt aan op meer controle en transparantie, maar ze blijft daarbij wel afhankelijk van de politieke wil van de lidstaten.

En er is meer. Twintig Europese lidstaten, waaronder Nederland, Groot-Brittannië, Spanje, Portugal en Griekenland, begonnen met de verkoop van verblijfsvergunningen na de economische crisis van 2008. De criteria zijn dan gekoppeld aan investeringen in de economie, in vastgoed, in sectoren van nationaal belang, in cultuur of gewoon in overheidsobligaties en staatsfondsen. In tien jaar tijd heeft die regeling in totaal om en bij 25 miljard euro aan investeringen opgeleverd. In Groot-Brittannië zijn het zo vooral rijke Russen die via vastgoedinvesteringen werken. De Britse regering kondigde na de moordpoging op de dubbelspion Sergej Skripal en zijn dochter Joelia aan zevenhonderd zogenoemde 'gouden visa' onder de loep te nemen.

Ook de Brexit heeft vanzelfsprekend een negatieve impact op dit systeem. Want dat is de grootste uitdaging. Wie een verblijfsvergunning of burgerrechten verovert, krijgt rechtstreeks of onrechtstreeks ook toegang tot alle andere Europese lidstaten. Dezelfde risico's stellen zich via "derde landen" zoals Turkije en Moldavië. Ook daar kan een paspoort worden gekocht om daarna een visum vanuit het land aan te vragen voor Europa.

Het hele Europees systeem van visa en verblijfsvergunningen loopt dus mank en staat onder druk. Dat is vanuit ethisch vlak des te merkwaardiger in een tijd waarin deuren dichtgaan voor migranten die willen ontsnappen aan de armoede terwijl diezelfde deuren op een kier worden gezet voor mensen met slechte intenties die hun rijkdom in Europa willen verankeren.